

Pacients i familiars valoren molt positivament el tracte i l'assistència rebuts a l'ICO

Els pacients de l'ICO i els seus familiars valoren de manera molt positiva el tracte i l'assistència rebuts. Així es desprèn de l'*Estudi d'opinió del grau de satisfacció dels malalts atesos a l'ICO* impulsat per la Direcció Assistencial i la Unitat d'Atenció al Ciutadà.

El tracte, el més ben valorat

El tracte, l'empatia i la comprensió del personal, especialment del d'infermeria, és l'aspecte més ben valorat de la institució: més del 98% dels pacients i del 99% dels familiars han valorat bé o molt bé el tracte i amabilitat del personal d'infermeria (vegeu quadre adjunt).

En el cas del tracte de l'equip mèdic, la valoració també és bona o molt bona segons més del 96% dels usuaris. Un altre aspecte que rep una puntuació molt alta és l'adequació de l'atenció rebuda a les necessitats, ja que gairebé el 98% de pacients la consideren bona o molt bona.

De la mateixa manera, més del 95% dels enquestats valoren bé o molt bé el respecte a la intimitat, la disposició del personal d'infermeria i de l'equip mèdic per escoltar i fer-se càrrec del malestar, la coordinació de l'equip i la informació oferta, tant sobre el tractament com sobre les molèsties provocades per aquest.

De fet, més del 97% de pacients recomanaria els serveis de l'ICO i més del 95% tenia la sensació d'estar en bones mans. A la part negativa, molts pacients consideren que no participen prou en les decisions sobre l'abordatge de la seva malaltia

ni se'ls pregunta prou sobre la informació que volen que rebin els seus familiars.

Els altres aspectes que reben puntuacions més baixes fan referència a la dificultat de contactar per telèfon, a la puntualitat i al temps d'espera fins a l'ingrés o entre la indicació del tractament i l'inici. Amb l'anàlisi més exhaustiva dels resultats es procedirà a definir les àrees de millora a establir a cada centre.

L'informe recull l'opinió de 1.800 persones ateses als tres centres ICO durant el 2008 i de 680 familiars i cuidadors, entre els quals 90 de pacients difunts. La recollida de dades es va fer mitjançant qüestionaris telefònics, quatre per a malalts i els seus familiars, i un qüestionari més específic dirigit a familiars de pacients difunts.

<i>Resultats. Grau de satisfacció</i>	% pacients que valoren bé / molt bé	% familiars que valoren bé / molt bé	% familiars de pacients difunts que valoren bé / molt bé
Tracte o amabilitat del personal d'infermeria	98,4	99,3	98,2
Tracte o amabilitat del metge o metgessa	96,9	97,4	94,9
Adequació de l'atenció rebuda a les necessitats	97,7	98,3	84,2
Disposició del personal d'infermeria per escoltar i fer-se càrrec del malestar	97,3	98,2	96,7
Disposició del metge o metgessa per escoltar i fer-se càrrec del malestar	95,8	97,1	91
Recomanaria els serveis	97,4	97,7	84,6
Sensació d'estar en bones mans	95,5	96,9	84,3
Coordinació de l'equip	95,3	96,2	80,8
Info. adequada sobre el tractament de radioteràpia	98,7	100	*
Info. adequada sobre el tractament de quimioteràpia	97	97,3	*
Preguntar sobre quina informació donar a la família	21,8	*	*
Sensació de poder participar a les decisions sobre la malaltia tant el pacient com la família	56,7	63,0	64,0
Temps d'espera fins a l'ingrés	59,1	59,6	*
Puntualitat en primeres visites	57,5	54,3	*

Les excepcions de la Llei espanyola del Tabac la fan discriminatòria per als treballadors del sector de l'hostaleria

Dos estudis coordinats per l'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB) i l'ICO demostren que la Llei del Tabac és útil en aquells espais on s'ha prohibit fumar. No obstant això, les excepcions en l'hostaleria la fan ineficaç i discriminatòria per a la majoria de treballadors del sector, que segueixen exposats als carcinògens i tòxics del fum del tabac.

Els investigadors també conclouen que es podrien evitar 1.000 morts de treballadors d'hostaleria (amb una vida laboral típica de 40 anys) si la Llei prohibís fumar en tots aquests establiments.

Exposició dels treballadors al fum

El primer dels estudis, encapçalat per Esteve Fernández, de la Direcció de Prevenció de l'ICO, i publicat a la revista *Plos One*, compara l'exposició al fum ambiental del tabac dels treballadors de l'hostaleria de locals on es permet fumar amb el dels d'on està prohibit. El treball mostra un

efecte beneficiós de la Llei (en termes de reducció de l'exposició i millora de la salut respiratòria) en els treballadors que estan en ambients totalment lliures de fum, mentre que no s'aprecien canvis quan en els seus llocs de treball es permet fumar parcialment o completa com abans de la Llei.

Nivell de fum en locals laborals

L'altre estudi està encapçalat per Manel Nebot, de l'ASPB, i s'ha publicat a la revista *Environmental Health Perspectives*. En aquest cas els investigadors van fer mesures del fum ambiental del tabac abans i després de l'entrada en vigor de la Llei en oficines privades i públiques, centres universitaris, bars, restaurants, discoteques i pubs.

Els resultats indiquen un impacte favorable de la Llei en la majoria d'espais, excepte en el cas dels locals d'hostaleria on segueix sent permès fumar, ja sigui completament o mitjançant zones habilitades.

La revista *Cell Cycle* dedica la portada a un estudi de l'ICO-Girona

La revista *Cell Cycle* va dedicar la portada del número de l'u de març a un treball de la Unitat de Recerca Translacional de l'ICO Girona. És el primer treball d'una nova línia d'investigació fruit de la col·laboració entre la Unitat de Recerca Translacional de l'ICO Girona i el Departament de Patologia de l'Hospital Josep Trueta.

A l'estudi es demostra per primera vegada que la forma activa de la molècula AMP-activated protein kinase (AMPK) és una nova quinasa física i funcionalment associada amb l'aparell mitòtic durant la divisió de les cèl·lules tumorals humanes. Fins ara, l'AMPK es definia com un "sensor

metabòlic", capaç de detectar i restaurar situacions d'estrès energètic tant a en les cèl·lules com en l'individu.

Aquest treball combina les tècniques d'imatge molecular d'alt contingut en cèl·lules humanes en cultiu amb tincions immuno histoquímiques en teixits tumorals humans mitjançant l'ús d'anticossos dirigits contra proteïnes fosfoactivades.

Descrita una limitació d'alguns fàrmacs contra el càncer

En els darrers anys s'ha desenvolupat una nova generació de compostos contra el càncer, denominats inhibidors de l'angiogènesi, que tenen la funció d'impedir el subministrament de sang i nutrients a les cèl·lules cancerígenes per "matar de gana" el tumor.

Aquests fàrmacs són efectius al principi, però després promouen un creixement del càncer més invasiu i fins i tot augmenten la probabilitat de metastasi, segons ha vist en models animals un estudi que s'ha publicat en el darrer número de la revista *Cancer Cell*. En la recerca, codirigida per Oriol Casanovas, de l'ICO-IDIBELL, també han participat Marta Páez i Francesc Viñals, del mateix equip. L'altre coautor és Douglas Hanahan, de la Universitat de Califòrnia a San Francisco.

Els resultats de l'estudi coincideixen amb els obtinguts en diversos assaigs clínics: mentre que en certs tipus de càncer els fàrmacs antiangiogènics són efectius i milloren la supervivència dels pacients, sovint els seus efectes no perduren més enllà d'alguns mesos.

Els científics insten nous estudis que combinin els fàrmacs inhibidors de l'angiogènesi amb altres compostos que bloquegen la capacitat d'invasió i metastasi. Algunes estratègies de tractament que combinin aquests inhibidors de l'angiogènesi amb altres inhibidors químics o amb certa quimioteràpia podrien proporcionar el benefici dels primers sense desencadenar la consegüent invasió o metastasi.

Badalona acull la tercera Jornada de Comandaments de l'ICO

El divendres 20 de febrer l'Hospital Germans Trias i Pujol, on s'ubica l'ICO Badalona, va acollir la tercera Jornada de Comandaments de l'ICO.

Procés de discussió

El desembre del 2006, la direcció general de l'ICO va posar en marxa un procés de discussió amb participació dels comandaments de l'ICO per identificar línies i accions a considerar en l'elaboració del Pla Estratègic de la institució. En la 2a Jornada de Comandaments, celebrada l'abril del 2008, es van presentar els plans d'acció de les direccions corporatives, i tres àrees d'interès estratègic per a l'ICO que calia potenciar: la qualitat, la formació continuada, i la comunicació interna i es va proposar organitzar tres tallers. A la tercera Jornada de Comandaments, que va comptar amb un centenar d'assistents, es van presentar els resultats d'aquests tallers.

La reunió també va servir perquè el director general, Joaquim Esperalba, exposés els resultats econòmics del 2008. De la mateixa manera, es van mostrar les accions desenvolupades i els resultats assolits en l'àmbit de la direcció assistencial. En concret, es va presentar

Nou protocol sobre el càncer gàstric i de la unió esofagògica

L'Hospital Universitari de Bellvitge (HUB) i l'ICO han publicat conjuntament el *Protocol de càncer gàstric i unió esofagògica*, un document que detalla els darrers coneixements actualitzats sobre el diagnòstic, estadificació i tractament d'aquestes patologies.

Ha estat elaborat pel Comitè de càncer esofagògic, sota la coordinació de Leandre Farran, del Servei de Cirurgia General i Digestiva de l'HUB, i Maica Galán, del Servei d'Oncologia Mèdica de l'ICO Hospitalet.

El document amplia i posa al dia el protocol existent de càncer gàstric, i és fruit de les reunions que mantenen setmanalment els especialistes dels diferents serveis i institucions implicats en l'abordatge de la malaltia.

L'IDIBELL i l'Institut d'Investigació Germans Trias i Pujol obtenen l'acreditació de qualitat del Ministeri de Ciència i Innovació

La Fundació Institut d'Investigació en Ciències de la Salut Germans Trias i Pujol i l'Institut d'Investigació Biomèdica de Bellvitge (IDIBELL), dels quals l'ICO forma part, són dos dels cinc centres de recerca espanyols que han obtingut la certificació de qualitat de l'Institut de Salut Carlos III. També han estat acreditats l'Institut de Recerca Vall d'Hebron, l'Institut August Pi i Sunyer de l'Hospital Clínic de Barcelona (IDIBAPS) i l'Institut de Biomedicina de Sevilla, vinculat a l'hospital Virgen del Rocío. L'acte de lliurament de l'acreditació es va fer dijous 5 de març a Madrid. [+] [Intranet](#)

Joaquim Esperalba, Director General de l'ICO, presenta la jornada de Comandaments.

l'experiència en el desenvolupament de l'ICO-Praxi i el seu impacte, la xarxa d'infermeria a Girona, l'experiència de l'ICO 24 hores, el Programa de Consell Genètic en Càncer de l'ICO, els resultats del Programa de Transplantaments de Progenitors Hematopoètics, el model d'atenció psicooncològica i es van oferir els resultats de l'enquesta de satisfacció dels pacients i familiars.

Augmenta la capacitat de la Unitat Docent de l'especialitat d'Hematologia de Badalona

La Direcció General d'Ordenació Professional, depenent del Ministeri de Sanitat i Consum, ha acceptat augmentar la capacitat de la Unitat Docent de l'especialitat d'hematologia i hemoteràpia de l'Hospital Universitari Germans Trias i Pujol. En concret es passarà de dues a tres places de residents per any actuals a tres.

La Fundació ICO impulsa la 'Factoria del Coneixement'

La Fundació de l'ICO ha iniciat una nova iniciativa, la Factoria del Coneixement. Aquest projecte està impulsat conjuntament amb Auren, una firma de serveis professionals avançats per a empreses, i té per objectiu aprofundir en temes relacionats amb la gestió de les empreses i organitzacions que pertanyen al sector sanitari i aportar coneixements sobre les seves novetats.

Fins al moment s'han fet dues sessions, una sobre les principals obligacions del Nou Reglament de la Llei de Protecció de Dades Personals per al sector sociosanitari i assistencial i una altra sobre els incentius fiscals per a fundacions i entitats sense afany de lucre, en especial, els avantatges per al sector sociosanitari en l'àmbit de l'IVA.

La propera sessió serà el 16 d'abril, en què Antoni Gómez i Maria Eugènia Bailach, auditors de l'Àrea d'Auditoria de Comptes d'Auren, parlaran sobre el primer tancament d'exercici amb el Nou Pla General de Comptabilitat.

Totes les sessions es fan a la sala d'actes de l'ICO l'Hospitalet de 09:30 a 11:30 [+] www.icofundacio.net.

Properament desapareixerà la versió en paper de l'ICOnews. Si esteu interessats a rebre'n la versió electrònica feu-nos arribar les vostres dades a comunicacio@iconcologia.net

“L'ICO ha de ser un Comprehensive Cancer Centre”

Francesc Moreu,
president i conseller delegat de l'ICO

Nascut a Barcelona, Francesc Moreu és des de l'1 de febrer passat, el nou conseller delegat de l'ICO.

Els seus inicis professionals tenen poc a veure amb la salut...

Sí. Sóc enginyer industrial de formació, tot i que de seguida vaig especialitzar-me en la gestió. Vaig treballar un temps a Phillips, fins que el 1981 vaig passar a ser gerent de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau de Barcelona.

I fins avui: més de vint-i-cinc anys treballant en l'organització i la gestió del sistema de salut a Espanya.

Vaig assumir la gerència de l'Insalud durant el primer govern de Felipe González i he estat assessor del ministre Ernest Lluch. He ocupat càrrecs de responsabilitat a l'Institut Català de la Salut, al Servei Català de la Salut i al Consorci Hospitalari de Catalunya. Fins al meu nomenament com a conseller delegat de l'ICO, ho era de l'Institut de Diagnòstic per la Imatge. Els últims anys, també m'he dedicat a la consultoria i a la docència, tant a Espanya com a Sud-amèrica.

I amb aquest bagatge, com valora la seva incorporació a l'ICO?

Fa més de quinze anys vaig participar en la posada en marxa "del braç armat del Departament de Salut per liderar la lluita contra el càncer a Catalunya". Estic, doncs, molt orgullós de situar-me ara al capdavant de l'ICO, i assumeixo aquesta tasca amb l'objectiu de renovar-ne l'ambició fundacional mitjançant la col·laboració i el pacte amb les altres institucions que formen part del sistema públic de salut a Catalunya i Espanya. Hem de liderar, sense dubte, però no podem mantenir aquesta posició de lideratge si actuem en solitari.

A banda de la col·laboració amb altres institucions, quin seria el seu programa per potenciar el lideratge de l'ICO en l'oncologia del nostre país?

Jo destacaria quatre línies d'acció prioritàries. En primer lloc, hem de millorar la nostra relació amb l'ICS, tant amb els hospitals com amb l'assistència primària així com continuar estenent el model territorial. En segon lloc, cal continuar desenvolupant el model ICO: abordatge multidisciplinari, pràctica clínica basada en l'evidència científica, combinació efectiva de qualitat i calidesa en el tracte al pacient, i hem d'impulsar la medicina predictiva i personalitzada com a complement de la diagnòstica i la terapèutica.

I les altres dues línies d'acció?

Cal defensar l'ICO com a Comprehensive Cancer Centre, un tipus d'organització que va més enllà de l'assistència hospitalària i desenvolupa, a més, programes propis de prevenció, docents i de recerca. En el cas concret de la docència, crec que el Pla de Bolònia ofereix una gran

oportunitat per a l'ICO, en potenciar la formació *in-company*: l'hem d'aprofitar! Finalment, és imprescindible ordenar i prioritzar la recerca posant l'èmfasi en la innovació, en la transferència de coneixement a la pràctica clínica. D'altra banda, no podem investigar d'esquena als altres centres biomèdics. De fet, crec que l'ICO pot ser –i ha de ser– un referent en l'ordenació de la recerca biomèdica a Catalunya, generant coneixement que tingui impacte en la salut i que es pugui empresarialitzar.

Aquesta seria, doncs, la recepta que proposa per al desenvolupament de l'ICO els propers anys?

No, ni de bon tros! Falten alguns dels ingredients: el model de gestió, la gestió de les persones i els projectes de futur.

Es proposa implantar un nou model de gestió a l'ICO?

Sí, però no perquè l'actual sigui dolent, sinó perquè el futur planteja nous reptes. Proposo una gestió que diferencia el negoci (la cura del malalt) de l'empresa (l'estructura que possibilita i que ha d'afavorir la gestió del negoci). En el cas de l'ICO, aquesta distinció resulta especialment rellevant per a la implantació d'un model

federal, basat en l'autogestió dels centres ICO i en l'establiment de mecanismes de control. Hem d'anar cap aquí.

Quins plans té per a la gestió de persones?

Cal aconseguir que els professionals se sentin a l'ICO com a 'socis' i no com a empleats. Per això hem de potenciar la participació real dels professionals tant en els resultats com en la presa de decisions.

En el primer cas, els objectius han de ser de gestió clínica: orientats a la reducció de la variabilitat de la pràctica clínica i a la incorporació del cost com un element més de la decisió clínica. En el segon, cal democratitzar la gestió i això requereix l'establiment de mecanismes perquè els professionals participin en la presa de decisions amb els temes que els afectin.

És el temps de fomentar el protagonisme del teixit social de l'ICO com a garant de la continuïtat institucional.

Projectes...

Els projectes emblemàtics no han d'ofegar les petites iniciatives sorgides dels Serveis que innoven a peu del canó, ni que sigui a petites passes. La direcció ha de ser sensible i esponsoritzar les iniciatives d'aquesta mena que estiguin a la punta de llança de cada especialitat.

Un últim missatge per als treballadors de l'ICO?

Voldria aprofitar l'altaveu de l'ICONews per saludar a tots i cadascun dels professionals que treballen a l'ICO i reiterar-los el meu orgull de ser un més de l'equip.